

Velkaneuvonta ry

c/o Petra Einiö

Linnakatu 55 L 3. krs. 20100 Turku

petra.einio@turku.fi**EDUSKUNNAN LAKIVALIOKUNNALLE**

Asiantuntijalausunto

Hallituksen esitys HE 137/2015 vp eduskunnalle laiksi ulosottokaaren ja velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta.

Velkaneuvonta ry pitää hallituksen esityksen tavoitteita kannatettavina ja esitettyjä muutoksia perusteltuina. Velkaneuvonta ry:n mielestä esitykseen sisältyvillä muutoksilla voidaan saada aikaan säästöjä oikeudenhoidon kustannuksissa. Velkaneuvonta ry kuitenkin toivoo, että esitettyjen muutosten mahdolliset kustannussäästöt heijastuisivat myöskin velallisilta perittävien ulosottomaksujen taksoihin.

Sähköinen tiedoksianto

Hallituksen esityksessä on esitetty sähköisen tiedoksiannon käyttöönoton yleistämistä siten, että käytössä olisi sähköinen asiointijärjestelmä. Velkaneuvonta ry kannattaa sähköisen asioinnin lisäämistä ja katsoo, että esityksessä on otettu huomioon yksilön oikeus kieltää sähköinen asiointi.

Velkaneuvonta ry:n mielestä asiointijärjestelmän käyttöönotto on perusteltua ja se vastaa nyky-yhteiskunnan tarpeita ja käytäntöjä. Ehdotuksen mukaan tiedoksianto voitaisiin toimittaa asiointijärjestelmän kautta kun henkilö on ottanut asiointitilin käyttöönsä ja hyväksynyt käyttöehdot, vaikka henkilö olisi ilmoittanut ulosottomiehelle jonkin muun tiedoksianto-osoitteen.

Ehdotetun säännöksen epäkohtana voi olla se, ettei henkilö välttämättä ymmärrä käyttöönoton tarkoittavan automaattisesti sitä, että kyseinen tili toimii myös ulosottoviranomaisen ensisijaisena yhteydenottotapana.

Henkilöiden hyvin tiuhaan vaihtuvat puhelinnumerot ja sähköpostiosoitteet voivat niin ikään aiheuttaa ongelmia. Yhdistys on huolissaan siitä, takaako automaattinen käyttöehtojen hyväksyntä sen, että henkilö tosiasiallisesti ymmärtää ja muistaa käydä päivittämässä muuttuneet yhteystietonsa. Asiointitililtä puolen vuoden välein lähetettävä muistutusviesti yhteystietojen päivytykseksi ei ole riittävä.

Asiointitilille tulevasta viestistä lähtevä heräte ohjattaisiin ehdotuksen mukaan asiakkaan puhelinnumeroon tai sähköpostiosoitteeseen. Käytännössä asiointitilillä käydään vain silloin, kun henkilö saa herätteen. Mikäli heräte menee puhelinnumeroon tai sähköpostiosoitteeseen, joka ei ole enää henkilön käytössä, saattaa tiedoksianto jäädä huomaamatta. Henkilön oikeusturvan kannalta onkin

tärkeää, että asiointitili on rakennettu siten, että se tunnistaa käytöstä poistetun puhelinnumeron tai sähköpostiosoitteen. Mikäli tämä ei ole mahdollista, tulisi henkilön pystyä asiointitilin käyttöönoton yhteydessä valitsemaan *nimenomaisesti* ne viranomaistahot, joille hän antaa suostumuksensa ensisijaisesta asiointitavasta.

Asiointijärjestelmän entistä laajempi käyttö toisi todellisia kustannussäästöjä posti- ja tulostuskustannusten vähentyessä merkittävästi. Velkaneuvonta ry painottaa, että kustannussäästöjen tulisi näkyä myös velalliselta perittävien ulosottomaksujen euromääräisissä taksoissa. Velalliselta perittävien ulosottomaksujen pienentyessä ulosotoperinnän kesto lyhenisi, velkojen takaisinmaksu nopeutuisi ja velkojien asema paranisi, mikä puolestaan toisi entisestään kustannussäästöjä ulosottoimelle. Ulosoton keston lyheneminen tukisi velallisen omatoimista selviytymistä veloistaan ennaltaehkäisten ja vähentäen sosiaalisia ongelmia. Se myös vähentäisi kunnalle koituvia terveydenhuollon- ja toimeentulotuen kustannuksia. Pienemmät ulosottomaksut aktivoisivat ja motivoisivat velallista aikaisempaa enemmän työntekoon. Tämä toisi valtiolle lisää verotuloja.

Myynti

Hallituksen esityksessä on ehdotettu, että ulosmitatun irtaimen ja kiinteän omaisuuden vapaan myynnin edellytyksiä lievennettäisiin ja myynnin kriteereitä täsmennettäisiin. Velkaneuvonta ry kannattaa muutosehdotuksia. Velkaneuvonta ry pitää myös perusteltuina riitautusmahdollisuuden poistamista selkeissä tilanteissa sekä vapaan myynnin edellyttämän valvonta-ajan lyhentämistä neljästä kahteen viikkoon.

Esityksessä on ehdotettu, että ulosmitattua omaisuutta voitaisiin erityisestä syystä yrittää myydä kolme kertaa (UK 5:35 ja 5:56 §). Velkaneuvonta ry puoltaa ehdotusta. Nykyisessä taloudellisessa tilanteessa on perusteltua mahdollistaa kolmas myynti ilman, että prosessi jouduttaisiin aloittamaan toisen myyntiyrityksen epäonnistuttua kokonaan alusta. Velallisen taloudellisen tilanteen korjaamiseksi on tärkeää, että juoksevia kuluja aiheuttava omaisuus saadaan realisoitua mahdollisimman nopeasti. Velallisen velkatilanteen kokonaisjärjestely on monesti mahdollista vasta tällaisen omaisuuden realisoinnin jälkeen.

Velkaneuvonta ry katsoo, että ehdotetut lakimuutokset ulosottokaaren 5 lukuun tulisivat todennäköisesti lisäämään vapaiden myyntien määriä. Vapaassa myynnissä saatu kauppahinta on keskimäärin suurempi kuin huutokaupassa saatu kauppahinta. Vapaiden yksityismyyntien määrän kasvu hyödyttäisi niin ulosottolaitosta, velkojia kuin velallistakin: se vähentäisi ulosoton kustannuksia ja mahdollistaisi suuremman kauppahinnan.

Passiivirekisteri, ulosoton kielisääntely ja velan vanhentuminen

Velkaneuvonta ry kannattaa mietinnössä esitettyjä muutoksia passiivirekisteriin liittyvien tiedoksiantojen vähentämiseksi. Muutokset ovat perusteltuja kustannussyistä, eivätkä ne johda oikeudenmenetyksiin.

UK 3:111a §:ään ehdotettu viittaus kielilakiin ulosottoasioissa käytettävän kielen osalta on kannatettava epäselvyyksien poistamiseksi ja oikeudentilan täsmentämiseksi.

Esityksessä on ehdotettu velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:ää muutettavaksi. Ehdotettu muutos voi yksittäistapauksissa aiheuttaa tilanteita, jossa velallinen on virheellisesti siinä käsityksessä, että velka on vanhentunut, koska ei ole saanut

tiedoksi velan katkaisutoimia. Velkaneuvonta ry katsoo, että korkeimman oikeuden ennakkopäätösten (KKO 2012:107 ja KKO 2015:28) mukainen linjaus on johdonmukainen ja velallisen oikeusturvan näkökulmasta välttämätön, eikä siten kannata työryhmän esittämää muutosta vanhentumislain 11 §:ään.

Velkaneuvonta ry:n psta

Elvi Oikarinen
Velkaneuvonta ry:n varapj.